

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 159/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, spolupracujúcim so spoločnosťou Dentons Europe CS LLP, Bottova 2A, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava (predtým Okresný súd Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. PN 4 Cb 140/2018 (predtým vedenom pod sp. zn. 4 Cb 140/2018) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 140/2018 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. PN 4 Cb 140/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 159/2023 zo 16. marca 2023 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú elektronickou formou 17. januára 2023, ktorou

sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 140/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou okresnému súdu 11. augusta 2018 domáha určenia neexistencie práva, a to na peňažné plnenie proti žalovaným v celkovej sume 2 300 000 eur s príslušenstvom, ako aj určenia neexistencie záložného práva k jej nehnuteľnostiam v prospech žalovaného v druhom rade. Na podklade chronológie uskutočnených úkonov sťažovateľka rozporovala postup okresného súdu v namietanom konaní, osobitne, keď mal o zmene žaloby zo 14. mája 2020 (podľa predloženého súdneho spisu má byť správne 14. máj 2019, pozn.) rozhodnúť až po jednom roku a piatich mesiacoch. Zdôrazňuje, že v napadnutom konaní nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti vykonané žiadne súdne pojednávanie a všetky nariadené termíny pojednávania (21. apríl 2021, 9. september 2021, 2. december 2021, 11. október 2022, 3. november 2022, pozn.) boli zrušené z dôvodu údajnej zákonnej prekážky spočívajúcej vo vyhlásení mimoriadnej situácie spôsobenej ochorením COVID-19.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka upozorňuje na dôležitosť meritórneho rozhodnutia, keďže sú proti nej vedené exekučné konania, ktoré boli síce až do právoplatného skončenia napadnutého konania prerušené, avšak obmedzujúce účinky začatej exekúcie (§ 61c Exekučného poriadku) spôsobujú nemožnosť nakladania a využívania jej majetku. Zároveň vyjadrila presvedčenie o absencii skutkovej a právnej zložitosti prejednávanej veci a konštatovala, že k vzniku prietahov žiadnym spôsobom neprispela.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Predseda okresného súdu zdôraznil uskutočnenie úkonov v napadnutom konaní podľa § 167 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a poukázal na dlhodobú práceneschopnosť zákonného sudcu (v zásade od 28. februára 2023, pozn.), v dôsledku ktorej s plénom okresného súdu prerokoval zmenu rozvrhu práce, a to na účel prerozdelenia súdnych spisov.

II.2. Replika sťažovateľky:

5. Podľa sťažovateľky vyjadrenie okresného súdu len potvrdzuje existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, zapríčinenú správaním zákonného sudcu, keďže jeho postup okresný súd žiadnym spôsobom neospravedlňoval. Sťažovateľka súčasne upozornila na procesný stav napadnutého konania, keď okresný súd aj po podaní ústavnej sťažnosti zrušil súdne pojednávania

nariadené na 7. február a 18. apríl 2023, a to z dôvodu mimoriadnej situácie ako zákonnej prekážky a práceneschopnosti zákonného sudcu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

7. Pred samotným ústavnoprávnym prieskumom postupu okresného súdu v napadnutom konaní považuje ústavný súd za primárne vysporiadať sa s nadobudnutím účinnosti tzv. súdnej mapy v intenciách zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v platnom znení, a to vo vizibilite uplatnenia právomoci ústavného súdu (napr. podľa § 133 ods. 3 a § 73 zákona o ústavnom, pozn.). V zmysle § 181 označeného zákona výkon súdnictva vrátane všetkých práv a povinností od 1. júna 2023 *ex lege* prešli z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava, čím sa v posudzovanom prípade implikuje potreba úpravy pasívne legitimovaného subjektu vrátane enunciatu nálezu (body 2 až 4 výroku tohto nálezu, pozn.) z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava, a to v inklúzii aktualizácie spisovej značky napadnutého konania, keď podľa rozvrhu práce Okresného súdu Trnava č. SprR/13/2022-ÚZ v znení dodatku č. 8 1SprR/7/2023 platnom od 1. júna 2023 *„Vo veciach, ktoré sú predmetom prechodu výkonu súdnictva od 01.06.2023 sa pred doterajšiu spisovú značku predradí rozlišovací znak PN“*.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne zložité, keďže spory týkajúce sa určovacej žaloby predstavujú bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. *Vice versa*, reflektujúc charakter napadnutého konania, zahraničné fyzické osoby vystupujúce najmä v hmotnoprávných vzťahoch, ako aj rozsiahlosť spisového materiálu (818

listov a 170 listov z pripojeného súdneho spisu č. k. 21 Cb 25/2019, pozn.), ústavný súd zistil určitý stupeň skutkovej náročnosti prejednávanej veci. S ohľadom na uvedené pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021). V správaní sťažovateľky neboli zistené také významné skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania, aj keď istý vplyv na časový priebeh napadnutého konania, najmä v spojitosti s vykonaním súvisiacich procesných úkonov, mal jej návrh na zmenu žaloby (doručený okresnému súdu 14. mája 2019, pozn.).

11. Bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že okresný súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní nevykonal žiadne súdne pojednávanie, keďže nariadené termíny pojednávania boli opakovane zrušené z dôvodu existencie mimoriadnej situácie spôsobenej pandémie ochorenia COVID-19, ktorá mala brániť prejednaniu predmetu napadnutého konania. V nadväznosti na protipandemické opatrenia dáva ústavný súd do pozornosti, že samozrejme prihliada na túto objektívnu skutočnosť (bližšie I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020, pozn.), avšak v okolnostiach danej veci musí akcentovať, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v rokoch 2020 a 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (od augusta 2018, pozn.) na to, aby právnu vec sťažovateľky prejednal a uskutočnil ďalší procesný postup. V tejto súvislosti ústavný súd zistil aj istú mieru nesústredenosti okresného súdu, ktorý síce nariadil termín pojednávania na 21. apríl 2021, avšak bez toho, aby disponoval vzájomnými vyjadreniami sporových strán k žalobe a jej zmene, keďže k výzvam na vyjadrenie jednotlivých subjektov napadnutého konania (§ 167 ods. 3 a 4 CSP) pristúpil až na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 19. mája 2021. Navyše, z obsahu súdneho spisu vyplývajú aj viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu. *Exempli causa*, (1) o žiadosti sťažovateľky o vrátenie preplatku zo zaplateného súdneho poplatku doručenej 1. októbra 2018 okresný súd rozhodol až uznesením č. k. 4 Cb 140/2018-284 z 23. augusta 2019, (2) žalobu doručenú 13. augusta 2018 zaslal žalovaným na vyjadrenie až na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 25. októbra 2019, a to spolu s výzvou na vyjadrenie k medzičasom podanému návrhu na zmenu žaloby (doručený 14. mája 2019, pozn.), o ktorom okresný súd rozhodol až po viac ako roku, a to uznesením o pripustení zmeny žaloby č. k. 4 Cb 140/2018-389 z 2. októbra 2020, pričom (3) vyjadrenie žalovaného v druhom rade z 25. novembra 2019 a žalovaného v treťom rade z 28. novembra 2019 doručil sťažovateľke až 21. novembra 2020, a to na základe výzvy na jej vyjadrenie z 13. novembra 2020.

12. V kontexte uvedeného ústavný súd pripomína, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnym a nesústredeným postupom, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán sporu (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

13. V konklúzii predneseného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd v spojení s bodom 7 tohto nálezu prikázal Okresnému súdu Trnava konať bez zbytočných prietahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd vo vzťahu k okresnému súdu priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur. Vzhľadom na konštatovaný neefektívny postup okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

15. Sťažovateľka si náhradu trov konania pred ústavným súdom nevyčíslila, a preto ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnostného spisu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 251 a nasl. CSP) a sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 208,67 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 12,52 eur, t. j. spolu 442,38 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 88,48 eur, pretože aj keď právny zástupca sťažovateľky sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH, vedenom finančnou správou Slovenskej republiky, zistil, že právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH. K vyhľadávacej činnosti ústavný súd pristúpil vzhľadom na informácie o právnom zástupcovi sťažovateľky známe ústavnú súdu z podanej ústavnej sťažnosti. Repliku sťažovateľky ústavný súd nevyhodnotil ako podanie relevantné pre jeho rozhodnutie, a preto zaň sťažovateľke náhradu trov nepriznal (bod 5 výroku tohto nálezu). Ústavný súd zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu